

Den digitala slöjan

- En kvalitativ intervjustudie om Facebook som scen för den svensk-muslimska tjejens framträdande.

Av: Samar Saad
Handledare: Annika Olofsdotter

Förord

Denna uppsats har varit en oerhört lärorik utmaning. Jag är väldigt tacksam för alla informanternas samarbetsvilja och deltagande. Jag vill även passa på att tacka min hjälpsamma uppsatshandledare, Annika Olofsdotter för hennes tålamod och magnifika stöd.

Samar Saad 2011-01-28

Abstract

Title: The digital veil – a qualitative study about how the Swedish-Muslim girl uses Facebook as a stage for her appearance.

Nyckelord: Facebook; Online Community; Sociala medier; Nätgemenskap; Kommunikation, Muslim; Virtuellt; Identitet; Sociala behov; Framträdande

The purpose of this study is to find out how Swedish Muslim girls use Facebook and its functions in constructing their Muslim identity on the platform. The study is based on a qualitative method which consists of nine interviews with Swedish Muslim girls between the ages 17-23 and who use Facebook daily.

The study is based on the view of Facebook as a scene where individuals can perform for an audience. I have used Erving Goffman's dramaturgical perspective that explains why individuals appear in an appropriate manner to achieve confirmation from their audience. I also used theories about identity construction, community and the theory about how individuals create a social presence online.

The study's results have shown that the Swedish Muslim girl does not only wear a veil in real life, but also a "digital veil" on Facebook, which hides the things that go outside the Islamic framework. On Facebook, she must think about the Muslim values and norms while producing her identity to avoid isolation from the Muslim society. The study also shows that the need for a sense of belonging is the Muslim girl's motivation that forms her behaviour on the platform.

Sammanfattning:

Syftet med undersökningen är att ta reda på hur svenska muslimska tjejer använder sig av Facebooks funktioner för att konstruera och framställa sin muslimska identitet på plattformen. Studien baseras på en kvalitativ metod som består av nio intervjuer med svenska muslimska tjejer, som använder Facebook dagligen och som är 23 år.

Jag liknar Facebook till en scen där individen framträder inför en publik. Jag har använt mig utav Erving Goffmans dramaturgiska perspektiv om hur individer framträder i syfte att få bekräftelse från sin publik. Jag har även använt teorier om identitetsskapande, community och teorin om den sociala närvaron på distans.

Resultatet har visat att den svenska muslimska tjejen inte bara bär slöja i det verkliga livet utan även en ”digital slöja” på Facebook. Den digitala slöjan döljer det som går utanför de muslimska ramarna. På Facebook måste hon ta hänsyn till de muslimska värderingarna och normerna i sitt framträdande för att inte hamna i utanförskap. Det har även visat sig att behovet av tillhörighetskänslan till den sociala omgivningen är drivkraften i den muslimska tjejens beteende på plattformen.

Innehållsförteckning

---

1. Inledning	6
1.1 Syfte och problemformulering	8
1.2 Frågeställning	8
1.3 Avgränsning	8
1.4 Disposition	9
2. Bakgrund.....	10
2.1 Online Community	10
2.2 Vad är Facebook?.....	12
2.3 Hur används de olika funktioner på Facebook?	13
2.4 Muslimska begrepp, normer och värderingar	14
3. Teori.....	15
3.1 Den reflexiva identiteten	15
3.2 Nätbaserade mötesplatser och sociala nätverk	16
3.3 Konsten att framträda	18
3.4 Tidigare underökningar	21
4. Metod.....	24
4.1 Kvalitativ metod	24
4.2 Datainsamlingsmetod	25
4.3 Urval.....	26
4.4 Etik och genomförande	27
5. Resultat och analys.....	29
5.1 Den muslimska identiteten	29
5.2 Facebook; Online Community	30
5.3 Identitetskonstruktion på Facebook	31
6. Slutsats och diskussion.....	42
6.1 Förslag på vidare forskning.....	44
7. Källförteckning.....	45
Tryckta källor	45
Vetenskapliga artiklar	46
Elektroniska källor	46
Bilaga 1.....	47
Intervjufrågor	47

1. Inledning

Inledningen består av syfte, problemformulering, frågeställning, avgränsning och disposition.

Internet skapades av den amerikanska försvarsmakten under 1960-talet. Under 90 – talet utvecklades Internet till ett globalt kommunikationsnätverk som individer använder sig av dagligen.¹ Internet blev inte tillgängligt för svenska allmänheten förrän 1994. Idag räknas Sverige som ett av de länder som har flest Internetanvändare. Under 2009 hade 89 % av svenska privata personer mellan 16-74 år tillgång till Internet hemma.

I undersökning som gjordes av statistiska centralbyrån (SCB) konstaterar man att det inte finns personer mellan 16-24 år som inte har använt Internet någon gång.² Enligt SCB surfar 80 % av svenska unga medborgare mellan 16-24 år på nätet dagligen.³ Internet och teknisk utveckling har skapat ett nytt slags samhälle och en ny användarkultur som består av en hel rad digitala platser och tjänster.

Dagens samhälle är ett nätverkssamhälle där individer måste integreras genom att vara aktiva i en virtuell värld precis som i den fysiska världen.⁴ Det enda som behövs för att kommunicera med varandra via Internet är en dator eller en mobil och Internetuppkoppling. Användaren erbjuds många digitalt sociala forum som dessutom är globalt tillgängliga, detta gör det enklare att hitta och kontakta varandra. Det geografiska avståndet mellan människor har blivit kortare med hjälp av tillgängligheten som möjliggjorts tack vare Internet och sociala medier. Detta har skapat möjligheter för gemenskap och samarbete på distans.

Sociala medier är en viktig del av den virtuella världen som har blivit självklar för nästintill alla som använder sig av Internet. Individer använder sociala medier dagligen för att komma i kontakt med resten av världen. Idag når man hela världen när och var som helst, tids- och rumsbegränsningar som tidigare var ett problem har idag luckrats upp. Dessa sociala forum är anpassade för att tillfredsställa individens sociala behov. Olika krav ställs för att individerna ska kunna integrera sig på sådana forum, de två viktigaste kraven för detta är att skapa en lämplig identitet och ett korrekt beteende.

---

¹ Skog, Daniel (2010) Avhandling Mjukvarumiljöer för gemenskap - en studie av nätgemenskap, teknik och kultur, s. 1.

² http://www.scb.se/Pages/PublishingCalendarViewInfo_259923.aspx?PublObjId=10199

³ SCB (2009) Privatpersoners användning av datorer och Internet, s. 35

⁴ Mynatt, O'Day (1998) Network Communities: Something Old, Something New, Something Borrowed, s. 123.

Att det virtuella har blivit en sådan stor del av människors vardagsliv innebär att individen, även här, inte får bete sig hur som helst på grund av att det skapas värderingar och normer i samma takt som i den fysiska världen.

Facebook är idag en av de mest kända digitala sociala mötesplatser på nätet.⁵ Det enda som krävs för att vara tillgänglig på Facebook är ett medlemskap. Alla kan bli medlemmar oavsett land, kön, ålder eller ekonomisk situation. Facebook används av många aktörer i olika syften. Privata personer använder sig av Facebook för att skapa sociala relationer och för få möjligheten att uttrycka sig på ett demokratiskt sätt. Facebook används även som ett marknadsföringsverktyg och ett politiskt verktyg, detta var väldigt märkbart under riksdagsvalet 2010 då många partiledare hade egna sidor för att nå ut till den stora massan. Svenska medborgarna kunde även bli medlemmar i olika grupper för att visa sin sympati till de olika partierna.⁶

Denna kandidatuppsats berör det sociala mediet Facebook och användarens identitet på plattformen. Anledningen till valet av just Facebook baseras på mitt intresse för att förstå Facebook som fenomen. Dock är det viktigt att påpeka att det inte är tekniken som intresserar mig främst. Jag vill snarare förstå hur Facebook påverkar oss människor som ett digitalt socialt forum samt vårt sätt att integrera oss och skapa en social interaktion på plattformen.

Fokus kommer att ligga på hur svenska muslimska tjejer konstruerar sin identitet på Facebook med hjälp av de olika verktygens funktion. Den muslimska tjejen i Sverige anstränger sig mer än den icke-muslimska tjejen i sin konstruktion av den egna identiteten för att kunna handskas med sociala och kulturella situationer. Att hon anstränger sig mer än den västerländska beror på att normer och värderingar inom Islam inte alltid är förenliga med dem svenska.⁷

---

⁵ <http://www.ne.se/facebook>

⁶ <http://www.facebook.com/monasahlin>

⁷ Larsson, Göran (2003) Talande tro. Studentlitteratur, s. 67

1.1 Syfte och problemformulering

Syftet med undersökningen är att studera identitetskonstruktion i icke-anonym online-miljö som Facebook. Valet av syfte och frågeställningen gjordes då jag, bland mina egna vänner, märkte en stor skillnad på hur de flesta muslimska tjejer framställer sig själva på Facebook i jämförelse med icke-muslimska tjejer.

Min avsikt är inte att framställa dessa kvinnor som en homogen grupp som går att generalisera utan snarare att lyfta fram dem som individer. Något jag finner intressant dels eftersom jag själv är född som muslim och dels eftersom jag anser att man bör lyfta fram att svensk-muslimska kvinnor inte bara skiljer sig från icke-muslimska kvinnor utan även från kvinnor med samma religion. Att alla mina informanter inte öppet berättar om privata angelägenheter offentligt på Facebook kan inte generaliseras då det finns muslimska tjejer som berättar helt öppet om sitt privata liv både på Facebook och i sin blogg.

1.2 Frågeställning

Hur använder muslimska tjejer sig av de olika funktionerna på Facebook för att konstruera och framställa sin muslimska identitet på plattformen?

1.3 Avgränsning

Avgränsningen för denna undersökning har bestämts utifrån syftet och frågeställning. Jag upplever att muslimska svenska tjejer är en mycket unik och intressant grupp att undersöka och lyfta fram. Det finns många tidigare undersökningar om Facebook där man har undersökt många olika användargrupper. Inga tidigare undersökningar om muslimska tjejer på Facebook hittades. Detta skapar ännu större intresse för att förstå målgruppens användningsmönster på Facebook. Undersökningens fokus avgränsas ännu mer till muslimska kvinnor som är 17- 23 år gamla och bor i Stockholm.

1.4 Disposition

Uppsatsen består av sju större avsnitt varav det första är inledningen som innefattar syfte, problemformulering, frågeställning, avgränsning och disposition.

Senare redovisas undersökningens bakgrunden samt de relevanta definitionerna av dem relevanta begreppen som används i uppsatsen. I denna del har jag även tagit upp en del om den tidigare forskningen som gjorts inom ämnet.

I det tredje avsnittet redogör jag för de olika teorierna och tidigare forskning samt hur dessa tillämpas i den aktuella undersökningen.

Avsnittet efter det behandlar tillvägagångssättet för datainsamling, val av metod, urval samt etik och genomförande.

I avsnitt fem redovisas undersökningens resultat, analysen av den insamlade informationen och teoritillämpningen.

I följande avsnitt granskar jag mitt arbete på ett kritiskt sätt genom att reflektera kring hur svenska muslimska tjejer använder sig av de olika funktionerna på Facebook för att framställa sin identitet i syfte att tillfredställa sina sociala behov, här tas även förslag på vidare forskning upp.

Avslutningsvis finns källkritiken följt av en källförteckning.

2. Bakgrund

Här redovisas undersökningens bakgrunden samt de relevanta definitioner som används i uppsatsen.

2.1 Online Community

Community är ett lånat ord från det engelska språket, på svenska finns många definitioner och beskrivningar av begreppet såsom virtuell gemenskap, nätgemenskap, digital mötesplats eller webbaserat socialt forum. Community är en kommunikationskanal som erbjuder användare många olika funktioner för att kommunicera och att skapa sociala nätverk.⁸ Det erbjuds även möjlighet för många att kommunicerar med varandra samtidigt. Dessa platser skapades och utvecklas ständigt så att de överensstämmer med de mänskliga värdena.⁹

I den vetenskapliga artikeln "Network Communities: Something Old, Something New, Something Borrowed..." som är skriven av Elizabeth D. Mynatt och Vicky L. O'day, studeras hur community ska designas utifrån användarens intresse. Genom djupa observationer undersöker författarna ett flertal communitys som används i skolor och universitet. Resultatet visar gemensamma drag i dessa communitys. De viktiga aspekter som användaren behöver för att integrera sig i nät-communitys definieras bland annat som sociala normer, identiteten som social roll och gemenskapen som existerar både i den fysiska världen samt i den virtuella världen.

Författaren har även tagit upp andra begrepp som "Multi User Dungeons" (MUD) och "computer supported cooperative work" (CSCW). MUD-begreppet används i samband med undersökningar inom virtuella världen och spel som har en anonym karaktär. Anonymiteten innebär att användaren har en viss roll eller en mask för att skapa en avatar. CSCW-begreppet handlar om samarbetet på nätbaserade platser som sker genom de olika program som utvecklas för detta syfte.

I texten nämns många teorier som till exempel teorier om social konstruktion. Dessa utgör grunden för att människor ska passa in i ett community. Gemenskapen pekar på relativa små sociala grupper som är avgörande för det sociala livet. Ett exempel är att individen på

---

⁸ <http://www.ne.se/sociala-medier>

⁹ Friedman, B., Kahn P. H., Jr. and A. Borning (2006), Value Sensitive Design and Information Systems s. 2.

Facebook spelar en viss roll för att utöka sina kontaktnät. Författaren ser community som social produktion vilken växer fram i småskaliga sociala grupper.

Författaren ser även tre övergripande kännetecken hos community. Ett av dessa kännetecken är den digitala mötesplatsen där individer integreras i en grupp och samarbetar med varandra. Individer och även grupper träffar varandra för att stärka sina sociala relationer” *Community is a local form of social group in the sense that it is based on bounded and relatively small-scale sets of relationships*”¹⁰ I detta sammanhang berör begreppet community både social gemenskap och identitetsskapandet i olika sociala sammanhang. Nästa kännetecken inom community är gemenskapen som i sin tur handlar om att skapa och upprätthålla meningsfulla kontakter mellan individer.” *Community is based on meaningful and multi-layered relationships*”.¹¹ Nya sociala relationer skapar nya normer som måste följas av användaren på de digitala sociala platserna. Det tredje kännetecknet är att community beskrevs som en organisation/institution vilken kräver en ständig utveckling ” *Communities are dynamic and are always under development*”.¹² Med hjälp av rätt teknik kan ett community gå från ett enkelt diskussionsforum till en avancerad nätmötesplats där flertalet olika tjänster kan utföras.

Nätverks-community är ett fleranvändarsystem som kräver medlemskap och inloggningsuppgifter för att användaren ska kunna delta. Nätverks-community kräver teknisk utveckling och ständig uppdatering för att kunna följas av de kommande generationerna. Enligt författarna har ”Network Community” skapat ett nytt slags samhälle som består av bland annat digitala sociala nätverk.

Nätverkssamhället baseras på användarens virtuella och fysiska världar och varierar mellan den tekniska, lokala och användarens sociala gemenskaper. Det har vuxit starkt till ett kraftfullt samhälle som utgår från att förstå användarens fysiska förutsättningar och sociala behov. Individens integration, sociala roller och de sociala relationerna kräver att individen skapar en lämplig identitet i virtuella världen.¹³ Facebook är ett exempel på dessa digitala mötesplatser.¹⁴

---

¹⁰ Mynatt, O'Day (1998) *Network Communities: Something Old, Something New, Something Borrowed*, s. 128.

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

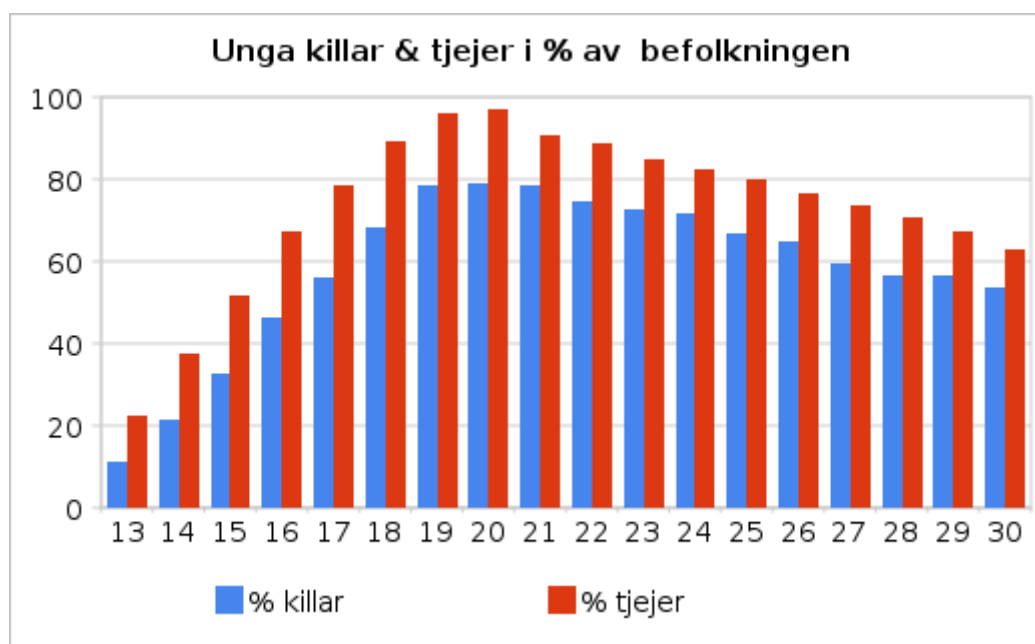
¹³ Mynatt, O'Day (1998) *Network Communities: Something Old, Something New, Something Borrowed*, s. 123.

¹⁴ <http://www.ne.se/sociala-medier>

2.2 Vad är Facebook?

Facebook är en ”webbplats för nätbaserad gemenskap och nätverksbyggande”.¹⁵ Den startades av amerikanen Mark Zuckerberg 2004 för att studenterna på Harvard universitet ska kunna hålla kontakt med varandra.¹⁶ Därefter växte Facebook väldigt snabbt i hela världen och har blivit en av de största Web 2.0 sidorna. Medlemskapet är kostnadsfritt och idag finns det mer än 500 miljoner aktiva medlemmar på Facebook runtom i världen.¹⁷

En undersökning som gjordes av SCB 2008/2009 visar att Facebook är populärt hos svenskar i olika åldrar. Dock är den mest populär hos unga svenskar tjejer, 96,8% av svenska tjejer mellan 19-20 år har ett Facebookkonto.¹⁸

”96,8% av alla svenska tjejer som är 20 år samt 96,08% av svenska tjejer som är 19 år har Facebook!”¹⁹

Facebook är ett digitalt socialt nätverk som även kallas för ”Virtuell Community”. Plattformen erbjuder sina användare många individuella och gemensamma aktiviteter. Med hjälp av Facebook delar människor glädje och sorg med varandra, man kan prata ut, uttrycka sig fritt och hålla kontakten med en eller flera personer samtidigt. Användarna kommunicerar med

¹⁵ <http://www.ne.se/facebook>

¹⁶ <http://www.ne.se/sok/Facebook>

¹⁷ <http://www.facebook.com/press/info.php?statistics>

¹⁸ <http://www.joinsimon.se/96-av-alla-19-20-ariga-tjejer-i-sverige-har-facebook-mycket-mer/#>

¹⁹ <http://www.joinsimon.se/96-av-alla-19-20-ariga-tjejer-i-sverige-har-facebook-mycket-mer/#>

varandra med hjälp av texter, bilder, inlägg, kommentarer med mera. Tillgänglighet på Facebook skapas genom att hålla sig uppdaterad regelbundet.

2.3 Hur används de olika funktioner på Facebook?

Profilen består av specifika egenskaper som karaktäriserar en person.²⁰ I profilen läggs en profilbild upp, ett användarnamn, vänner, relationsstatus, religion, skola, jobb, intressen med mera. Här kan användarna få reda på lite mer om varandra och dela med sig av sig själva.

Varje person har ett **konto** som är individuellt. Kontot har inställningar där man kan bestämma själv vem som får se vad vilket även kan anses värna om integriteten för varje individ. Jag kan exempelvis ladda upp ett foto och ändra inställningar så att endast jag kan se det eller att endast vissa vänner ser det.

Status definieras som någons position i ett socialt sammanhang.²¹ I status-fältet kan man skriva precis vad man vill, vad man gör, vad man ska göra, nytt jobb, flytt med mera. Här kan även vänner och andra kommentera vilket ofta startar konversationer i kommentarsfältet.

Kommentera, gilla och dela är dem tre alternativen som finns för interaktivitet på plattformen. Man kan kommentera ett inlägg, exempelvis så kan man kommentera en bild, ett klipp eller en statusuppdatering med vad man tycker om just det inlägget. Gilla-knappen som anses vara en utav dem viktigaste funktionerna på Facebook är ett sätt att visa vänner och andra användare att man gillar just den saken/aktiviteten. Man kan även Dela ett inlägg med vänner och användare. Om jag exempelvis gör ett inlägg så kan någon annan klicka på dela-knappen och på så sätt även lägga upp samma inlägg i sin egen logg. Detta är en funktion som gör det enkelt att sprida ett specifikt inlägg utan att förändra innehållet i det.

Man kan ladda upp **foton** på sig själv, familj, vänner eller annat. Alla bilder kan även **taggas** vilket innebär att man ”markerar” vissa delar av fotot eller hela fotot med namnen på de som finns med i bilden, man kan skriva precis vad man vill i tagg-texten. Oftast taggar användaren foton där andra Facebook-användare är med på bilden och då informeras den eller de personerna via loggen om att de har blivit taggade i den personens foto.

Filmklipp kan precis som med foton även laddas upp. Oftast är det hemmagjorda filmklipp men man kan precis som med foton ladda upp precis vilket filmklipp man vill.

---

²⁰ <http://www.ne.se/profil/1461567>

²¹ <http://www.ne.se/status>

Många har dock oftast filmklipp på sig själva, familj eller vänner där man gör något som man känner bör uppmärksammas.

Man kan även **länka** till i princip vad som helst som finns på nätet. Här krävs endast en URL som man länkar i via länk-fliken. Många länkar till Youtube-klipp, artiklar, bloggar med mera.

Loggen är ganska viktig då det är där alla statusuppdateringar, kommentarer, länkningsar, ”gillningar” och nya upplagda bilder visas. All denna information visas löpande i en kronologisk ordning på en vägg som kallas för logg i den svenska versionen.

Chatt är ett kommunikationsverktyg som möjliggör direkt kommunikation när användare är inloggade samtidigt.

2.4 Muslimska begrepp, normer och värderingar

För att underlätta för läsare utan relevant förförståelse kommer jag i detta avsnitt att definiera olika begrepp och förklarar innebörden av muslimska normer och värderingar.

Begreppet **haram** kommer från religionen Islam och kan liknas vid betydelsen av det svenska begreppet att synda. Detta är ett återkommande ord i studien då mina informanter är svenska muslimska tjejer som lever enligt de muslimska normerna och värderingarna.

De **muslimska normerna och värderingarna** har dels sitt ursprung inom Islam och dels inom kultur och tradition i Mellanöstern. I denna aktuella undersökning innebär det att den muslimska tjejen ska följa typiska stereotypa regler såsom att vara anständig i både klädsel och uppförande, att inte ha intima relationer med det motsatta könet, att inte dricka alkohol och att tänka på sitt rykte i den muslimska omgivningen.

Perfekta muslimska tjejer innebär att de inte bryter mot de normer och värderingar som är kända inom deras sociala grupper.

3. Teori

I denna del av uppsatsen kommer jag att redogöra för de olika teorierna och tidigare forskning och hur dessa kan tillämpas på detta arbete.

Identitetsskapandet i den virtuella världen är ett mycket aktuellt forskningsämne. Många tidigare undersökningar har studerat hur individer skapar och framställer sin identitet på nätet. Individer kan skapa en identitet utifrån den man önskar vara för att testa nya roller eller för att visa vem man är.

Online-identiteten spelar en viktig roll för individen eftersom online- världen inte är helt anonym. Omgivningen såsom familjemedlemmar, grannar, kollegor, och andra bekanta hittar och kommunicerar med varandra även på Internet.²² Valet av teorierna i uppsatsen gjordes utifrån den liknelse jag ser mellan Facebook och ett scenframträdande där individen framträder inför en publik. De olika teorier som används vid genomförandet av min undersökning berör hur individen konstruerar och framställer sin identitet i ett socialt nätverk, vilket även går att applicera på Facebook som plattform.

3.1 Den reflexiva identiteten

Identitetsbegreppet har definierats av flera forskare inom ”cultural studies” och här delges ett par av dessa definitioner. Utifrån det humanistiska och samhällsvetenskapliga perspektivet ses identitetsskapandet som en ”dubbel process” där individen pendlar mellan att vara olik och att vara lik. Personen erhåller bekräftelse genom att dels känna sig delaktig i sin sociala omgivning och dels vara självständig i det egna jaget.²³ Även inom socialpsykologin görs en liknande uppdelning där identitetsprocessen består av den sociala identiteten och den personliga identiteten.²⁴

Teoretikerna har påpekat ett samband mellan den sociala identiteten och grupptillhörigheten och att självbilden mynnar i den bilden man har skapat av den egna gruppen. Självbilden hos individer är oftast positiv då man ser den egna gruppen som den

---

²² Shanyang, Sherri, Jason (2008) Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationship, s. 1818.

²³ Jansson, André (2002) Mediekultur och samhälle, s. 147.

²⁴ Helkama, Myllyniemi och Liebkind (2000) Socialpsykologi, kap 14, 16

bättre och därför även ser sig själv på samma sätt.²⁵ Anthony Jostein är en av forskarna som betonar denna uppdelning mellan den sociala identiteten och den personliga identiteten. Gripsrud menar att den uppfattning vi har om oss själva grundar sig i den sociala identiteten medan det som definierar vår personliga identitet är det unika som inte är likt den sociala omgivningen.²⁶

3.2 Nätbaserade mötesplatser och sociala nätverk

Att skapa och utveckla nätbaserade mötesplatser kräver tekniska kunskaper samt kunskap om användarnas behov. Målet med dessa nätbaserade mötesplatser är att tillfredsställa dem sociala behoven. För att uppnå målen med dessa förutsätts att individen deltar aktivt i de olika aktiviteter som erbjuds på plattformarna.²⁷

I och med att Internet, dataanvändning och kommunikation på distans sprider sig mer och mer ökas deltagandet på plattformarna. Vilket kommer att bidra till en ständig utveckling av nätbaserade mötesplatser och dess applikationer.²⁸ I en stor del av Internetvärlden närvaron saknas av andra människor, när man besöker en vanlig webbplats har man sällan uppfattning av andras närvaro. Att den sociala närvaron som vi upplever i verkliga livet saknas i Internetvärlden betraktas som en fördel anser Jobring, Carlén & Bergenholtz.²⁹ Individen kan vara anonym i sitt surfande och med andra ord kan man vara i fred. Enligt B. Thompson har medieutvecklingen skapat nya former av det privata och det offentliga, dessa skiljer sig från den samtida närvarons traditionella offentlighet.³⁰ Dessa nya former av privat och offentligt kännetecknas av att individens handlingar och offentliga händelser inte längre är kopplat till en specifik gemensam fysisk plats.

För att vi ska kunna umgås och samarbeta effektivt i de nya medierna så krävs information om vår existens.³¹ Den sociala närvaron i det fysiska mötet uppstår då människor kommunicerar med varandra både verbalt och med kroppsspråket vilket avslöjar en hel del om oss. Båda kan ge en bild av stressade, glada eller ledsna personer. Vid fysiska möten kan man lättare tolka den verbala kommunikationen och den icke-verbala kommunikationen. Denna tolkning av sådan information gör det lättare för oss att förstå omvärlden och fatta

---

²⁵ Helkama, Myllyniemi och Liebkind (2000) Socialpsykologi, s. 267

²⁶ Gripsrud, Jostein (2006) Mediekultur, mediesamhälle. Göteborg: Daidalos AB, s. 20.

²⁷ Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s. 16.

²⁸ Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s. 31.

²⁹ Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s. 139.

³⁰ Thompson, John B (2001) Medierna och moderniteten Göteborg: Daidalos AB, s. 159.

³¹ Thompson, John B (2001) Medierna och moderniteten Göteborg: Daidalos AB, s. 169-170.

beslut i många handlingar.³² I den sociala interaktionen med andra i fysiska sociala möten brukar vi anpassa oss och agera på ett lämpligt sätt för de olika sammanhangen. Denna sociala närvaro som vi har i verkliga livet saknas på Internet eftersom vi inte ser varandra. Idag finns dock en del nätbaserade platser som erbjuder en del av social information som kan skapa en social interaktion mellan användarna. Dessa nätbaserade platser kallas för ”Communitys”.

Att skapa social närvaro på distans är inte enkelt. Enligt ”social presens theory” har det fysiska mötet ansikte mot ansikte den högsta graden av social närvaro. Vid användandet av nätbaserade platser sjunker dock den sociala närvaron.³³ På Facebook används många olika funktioner för att kommunicera och skapa en social interaktion. Man ska bland annat vara aktiv på plattformen, uppdatera sin status, lägga ut bilder, chatta, mm. En del viktig information försvinner dock när man är online. Eftersom man inte kan se hur folk reagerar på varandras texter eller bilder. Man ser inte om någon bli glad eller ledsen över en viss information som publiceras på plattformen

För att skapa en social närvaro på distans måste man använda sig av språkliga funktioner för att ge en bild av sin närvaro. På Facebook används språket vid statusuppdatering, logg, profilen eller chatt. Chatten är en textbaserad kommunikation som sker i realtid och fungerar som ett vanligt samtal. Att chatten sker i realtid innebär att deltagarna måste vara närvarande samtidigt vid en given tid. Detta innebär att chatten skapar en större känsla av social närvaro.³⁴ Utifrån det kan man konstatera att det skapas mindre social närvaro på Facebook vid användning av andra kommunikationsverktyg än chatten. Då individen använder sig av andra funktioner på plattformen garanteras inte någon direktrespons.

Forskaren som studerar språk och kultur i pedagogiska sammanhang hävdar att textmeddelandet på nätbaserade platser inte bara berättar vad man skriver men den ger även en bild av den personen som skriver.³⁵ Därför påverkas deltagarnas interaktion med varandra av de ord och det sättet de skriver på. Sändaren som uppdaterar sin status på Facebook ger en bild av sig själv. Vänner på Facebook som läser denna uppdatering reflekterar över den information och den som sänder informationen.

De flesta tidigare definitioner om nätbaserad gemenskap omfattar nätbaserad social interaktion.³⁶ På de olika nätbaserade mötesplatserna har deltagarna gemensamma intressen

---

³² Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s. 140.

³³ Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s.143.

³⁴ Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s.145.

³⁵ Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s.159-164.

³⁶ Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s.194.

och gemensamma aktiviteter. Deltagarna på nätbaserade mötesplatser skapar en känsla av samhörighet genom att ha en viss relation och förtroende för varandra. Identiteten och känslan av samhörighet i en gemenskap är två viktiga aspekter för att deltagaren i nätbaserade mötesplatser ska kunna delta aktivt i de gemensamma aktiviteterna och medverka inom sin grupp.³⁷

Identiteten i en nätbaserad gemenskap innebär inte bara att individen identifierar sig som en viss person. Individen skapar sin identitet online genom att visa sin kompetens för andra medlemmar på plattformarna.³⁸ Identiteten som individen skapar online är dynamisk. Den inkluderar historien runt användarens förändring. Det vill säga det som har skett under tiden då deltagandet i gemenskapen ägde rum.³⁹ Det aktiva deltagandet i gemenskapen betraktas som en meningsfull verksamhet. Många personer engagerar sig i att delta i gemensamma aktiviteter och reflektera med varandra över denna verksamhet.⁴⁰

3.3 Konsten att framträda

Sociologen Erving Goffman har i sin bok *The Presentation of self in Everyday Life* som publicerades 1956 analyserat det medialiserade samhället utifrån teatermetaforer. Han har använt många nya begrepp i detta sammanhang som till exempel ”personlig fasad, taktkänsla, främre och bakre regioner och mask”. Enligt honom så har medialisering av samhället påverkat individens medvetenhet att välja rätt kläder, rätt språk och att medvetet vara modern. Maskbegreppet använde han i samband med individens sökande efter en ”autentisk identitet”.⁴¹

Erving Goffman har gjort en studie om vardagslivets dramatik som han har skrivit om i sin bok *Jaget och maskerna*. Denna studie handlar om människans förmåga att konstruera och stärka sitt jag i sin vardag. Utifrån det dramaturgiska perspektivet beskriver Erving Goffman människans sociala identitet som ett skådespel. Han anser att människan spelar en viss roll framför sin publik som därefter kommer att betygsätta honom eller henne. Med personlig fasad menar Goffman att individen medvetet och omedvetet strukturerar sitt framträdande i alla situationer inför andra. Han anser även att individen till och med döljer vissa saker som avslöjar olämpliga egenskaper. Personlig fasad är ett element som är knutet

---

³⁷ Ibid.

³⁸ Ibid.

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Johansson, Thomas (2004) Socialpsykologi - Moderna teorier och perspektiv. Lund: Studentlitteratur, s. 86.

till individens yttre gestalt. Den har en viktig roll i framträdande, då individen kommer att observeras och uppfattas på ett visst sätt av sin publik. Faktorer som inkluderar personlig fasad är hur man talar, hur man ser ut, kön, storlek, ålder, kroppsställning, ansiktsuttryck, kläder och tillhörighet. Individens strukturer leder till att ens identitet förändras. Som även i sin tur leder till att individen kräver bekräftelse om den nya självbilden.⁴²

Genom att muslimska tjejer på Facebook förmedlar en viss information medvetet och omedvetet då avslöjar de detaljer om sig själva. De formar den ”rätta bilden” som de vill visa för sin omgivning. Den information som muslimska tjejer konstrueras läsas av sina vänner på Facebook, som i sin tur formar en uppfattning och ”förväntningar” om muslimska tjejer.

Goffman har även behandlat individens uttrycksförmåga som enligt honom består av två olika teckenaktiviteter ”Give expression” och ”Give of expression”.⁴³ Den första typen ”Give expression” handlar om informationen som individen sänder ut i sin kommunikation. Individen sänder ut informationen genom att använda sig av verbala symboler, denna typ av uttryck kallar Goffman för traditionella kommunikationen. Den andra typen ”Give of expression” handlar om individens överföring av informationen. Den omfattar all kommunikation som individen överför för sin omgivning. Informationerna uppfattas av betraktare som symptomatiska för den agerande individen, vilket kommer att skapa en bild hos betraktare om agerande individen. Beträktaren kommer att knytta an dessa informationen till agerandens roll och personlighet som egentligen ligger utanför dessa informationen som överförs. Om individen avsiktligt överför felaktiga informationer kommer detta att ha sina konsekvenser då det upptäcks av mottagaren. Då skapas känslan svek och hyckleri, enligt Goffman.⁴⁴

”Ibland kommer individen att handla på ett alltigenom beräknande sätt och uttrycka sig på ett visst bestämt sätt enbart för att åstadkomma ett slags intryck som han tror kan framkalla en speciell reaktion hos de andra som han är angelägen om att uppnå.”⁴⁵

Individen kan avsiktligt och medvetet uttrycka sig på ett visst sätt för att den sociala statusen eller gruppen kräver ett visst uttryck.⁴⁶ På Facebook granskas och värderas individer, därför

---

⁴² Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag s.28-30.

⁴³ Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag s.11-13.

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag, s.15.

⁴⁶ Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag, s.15.

bör man kontrollera sin beteende för att inte betraktas som avvikande och hamnar i utanförskap. Precis som muslimska tjejer på Facebook måste uttrycka och framställa sig på ett speciellt sätt, eftersom det förväntas av dem att vara ”perfekta tjejer”.

”Ibland kommer han att avsiktligt och medvetet uttrycka sig på ett speciellt sätt, men huvudsakligen därför att traditionen inom hans grupp eller sociala status kräver den formen av uttryck och inte för att uppnå någon special respons (annat än ett vagt accepterande eller gillande) hos de närvarande.”⁴⁷

Goffman säger att i identitetsprocessen ingår aktör och betraktare i ett informationsbyte. Detta sker i form av en överenskommelse mellan båda partner som skapar interaktion mellan varandra. Interaktionen som även uppfattas som en överenskommelse mellan båda partner kallar Goffman för *Preliminärt fungerande enighet*.⁴⁸ För att publiken ska få rätt bild av en uppträdare så krävs det att båda har fått samma uppfattning av situationen och av den information som ingår i uppträdandet.⁴⁹

”Det förhåller sig snarare så att varje deltagare förväntas undertrycka sin uppriktiga åsikt och lägga fram en syn på situationen som han tror att de andra kommer att anse vara åtminstone tillfälligt accepterad.”⁵⁰

Individer som befinner sig i ett socialt sammanhang har en moralisk rätt att värderas och behandlas av andra på ett lämpligt sätt. För att individen ska få denna sociala rätt så krävs det att individen bevisar med sitt framträdande och beteende de sociala egenskaper som man påstår.

Individens framträdande, roll och interaktionen är beteckningar som hänger i hopp. Genom att individen framträder på ett speciellt sätt bekräftar individen sin roll och skapar interaktionen med andra deltagare. För att individen ska lyckas att förmedla den önskade bilden och bekräfta sin roll för betraktaren, måste individen själv tro på sin egen roll och betraktarens viktiga roll i denna process. Enligt Goffman finns två olika typer av extrema

---

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Goffman, Erving (2009) *Jaget och maskerna*. Norstedts Akademiska Förlag, s.18.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

individer. Den ena kallas för uppriktig och är den som övertygar sig själv och sin betraktare om sitt eget agerande och sin rolls äkthet. Den andra kallas för cynisk och är individen som inte är övertygad om sitt eget agerande och sin roll och inte heller övertygad om betraktarens uppfattning och roll.⁵¹ Jag liknar Facebook till en scen där individer uppträder för varandra där man spelar olika roller och presentera sig på många olika sätt. Med hjälp av många funktioner på Facebook kan individen representera och framställa sin identitet. I profilen, statusuppdateringen, valet av ord, bilder, tecken etcetera, så kan man återskapa det man identifierar sig med såsom politik, religion eller sexualitet, etc.

Interaktion handlar om individernas gemensamma inflytande på varandras handlingar då de befinner sig med varandra på samma plats.⁵² Den sociala interaktionen på Facebook handlar om samspelet mellan användarna. Användarna måste följa de olika regler och normer som finns på Facebook för att integrera sig med varandra och inte hamna i utanförskap. På Facebook liksom andra fysiska sociala platser krävs det att individer anpassar sig, skapar en lämplig identitet och kontrollerar sitt beteende. Om användaren inte är aktiv på Facebook riskerar den att bli bortglömd. Man bör vara tillgänglig och uppdaterad samt aktiv genom att kommentera andras bilder och status.

3.4 Tidigare underökningar

3.4.1 Daniel Skogs avhandling Mjukvarumiljöer för gemenskap:

Daniel Skogs avhandling Mjukvarumiljöer för gemenskap handlar om ”mötesplatser på Internet, där den så kallade nätgemenskapen uppstår”.⁵³ En fyra års avhandling som bygger på ett etnografiskt fältarbete och som genomfördes på LunarStorm. Materialet i avhandlingen samlades med hjälp av intervjuer, deltagande observationer och studier av arkiverat material. Syftet med Skogs avhandling (2010) är att öka förståelsen för relationen mellan mjukvarumiljö och den sociala interaktionen i en nätgemenskap i en mjukvarumiljö.⁵⁴

Daniel förklarar de olika gemensamma nämnare för medlemmar i en nätgemenskap. Som exempel har medlemmar i en nätgemenskap enligt honom ett specifikt intresse. Nämligen kontakten med andra människor och samhörighet ”*Många nätgemenskaper tycks*

---

⁵¹ Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag, s.25.

⁵² Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag, s.23.

⁵³ Skog, Daniel (2010) Avhandling: Mjukvarumiljöer för gemenskap - en studie av nätgemenskap, teknik och kultur, s s.3.

⁵⁴ Ibid.

*uppstå främst tack vare människors önskan om att få kontakt och känna samhörighet med andra människor”.*⁵⁵

Skog tycker att det finns många intressanta fenomen som måste studeras i sambandet med nätgemenskap. Exempel på detta är att studera hur individer skapar sin identitet på nätet.⁵⁶ I sin avhandling har han beskrivit gemenskap och community i många olika sammanhang och utifrån många tidigare undersökningar. I min uppsats tar jag hänsyn till definitionerna av online community som Skog nämner. En av de tidigaste kända definitionerna som Skog har tagit upp är Howard Rheingolds definition av community som en nätgemenskap;

*”Virtual communities are social aggregations that emerge from the Net when enough people carry on those public discussions long enough, with sufficient human feeling, to form webs of personal relationships in cyberspace.”*⁵⁷

Howard har deltagit i nätgemenskapen ”The Well” (The Whole Earth `Lectronic Link), som fungerade som en anslagstavla dit användare kunde sända sina meddelanden. Genom sitt deltagande har Howard kommit fram till den ovanstående definitionen av community.⁵⁸

I avhandlingen har författaren tagit upp det anonyma identitetsskapandet på Lunarstorm. Användarna skapar en eller flera identiteter för att dels vara anonyma och dels testa olika roller. MySpace liknar Facebook på många sätt, individen kan skapa ett socialt nätverk online på båda plattformerna. I Myspace och Facebook presenterar sig användarna med hjälp av många funktioner. Individer på båda plattformerna kan skriva om sina personliga intressen, visa bilder i deras online-album, lista deras vänner samt sociala nätverk och kommunicera med varandra. Plattformen skiljer sig i anonymiteten. Anonymiteten påverkar individens val av att framställa sin identitet.⁵⁹

---

⁵⁵ Skog, Daniel (2010) Avhandling Mjukvarumiljöer för gemenskap - en studie av nätgemenskap, teknik och kultur, s.12.

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Skog, Daniel (2010) Avhandling: Mjukvarumiljöer för gemenskap - en studie av nätgemenskap, teknik och kultur, s.27

⁵⁸ Skog, Daniel (2010) Avhandling: Mjukvarumiljöer för gemenskap - en studie av nätgemenskap, teknik och kultur, s.17.

⁵⁹ Shanyang, Sherri, Jason (2008) Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationship, s. 1820.

4.4.2 Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationships:

Denna studie handlar om hur individen konstruerar och framställer en identitet på Facebook. Studien är en del av ett större forskningsprojekt om etnisk identitet, vänskap, ”dating” och sexualitet. Undersökningen gjordes av tre personer i ett statligt universitet i USA och bygger på strukturerade djupintervjuer och analyser av 63 Facebook-konton.⁶⁰

Syftet med undersökningen är att studera hur individer skapar sin identitet i en icke anonym online-miljö, ta reda på om identitetsskapandet påverkas av den icke-anonyma online-miljön; och i så fall att undersöka hur den påverkas av det. Författarna berättar att identiteten som skapas i anonym online-miljö skiljer sig från identiteten som skapas i icke anonym online-miljö.⁶¹ Anonymiteten som har varit en viktig aspekt för författarna Shanyangs, Sherris och Jasons undersökning är avgörande i min undersökning om den digitala slöjan. Detta eftersom individen på Facebook inte är anonym i sitt användande vilket påverkar deras sätt att framställa sin identitet på ett lämpligt sätt som stämmer överens med Islams normer och regler.

Teorierna som tillämpas i undersökningen är Goffmans dramaturgiska perspektiv och teorin om identitetsskapande. Resultaten visar på att individens självpresentationer online är annorlunda beroende på om de är i en anonym online-miljö eller på en icke anonym-online miljö.⁶² Facebook-användare konstruerar och presenterar sin identitet på plattformen i tre olika strategier. Första strategin innebär att individen lägger ut bilder på plattformen. Enligt författarna skapar Facebook-användare sina identiteter implicit snarare än explicit ”*de har en tendens att visa snarare än berätta*”.⁶³ Andra strategin som individen använder sig av för att skapa sin identitet på plattformen är textbaserade meddelanden. Tredje strategin är att skapa en önskad identitet på Facebook genom att exempelvis visa sitt intresse, gruppmedlemskap etcetera.⁶⁴

---

⁶⁰ Shanyang, Sherri, Jason (2008) Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationship, s. 1816-1817.

⁶¹ Ibid.

⁶² Shanyang, Sherri, Jason (2008) Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationship, s. 1817.

⁶³ Shanyang, Sherri, Jason (2008) Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationship, s. 1826.

⁶⁴ Shanyang, Sherri, Jason (2008) Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationship, s. 1823-1829.

4. Metod

I detta kapitel beskrivs genomförandet av undersökningen och tillvägagångssättet för datainsamling, val av metod och urval.

4.1 Kvalitativ metod

Syftet med metoden är att kunna besvara undersökningens frågeställning. Valet av metoden och tillvägagångssättet påverkar undersökningens resultat. Därför är det viktigt att välja en relevant metod och ett relevant tillvägagångssätt. Ett lämpligt tillvägagångssätt för undersökningens genomförande utformas då forskaren har en tydlig problemformulering, frågeställning och bestämda teoretiska utgångspunkter. Varje metod skapar data med fördelar och nackdelar i relation till aktuell forskning och de restriktionerna som påträffas i arbetet.⁶⁵

Det finns två forskningsmetoder den kvalitativa och den kvantitativa. Valet av den ansats man väljer påverkar forskningens slutresultat.⁶⁶ Metoderna skiljer sig både i tillvägagångssättet vid datainsamling och vid analys av data.⁶⁷ Kvalitativa metoden har varit utgångspunkten vid genomförandet av denna undersökning.

Kvalitativ forskning är en öppen forskningsform och används vid småskaliga studier. Denna forskningsmetod används för att besvara en frågeställning som kräver en djupare förståelse av ett fenomen. Resultatet av kvalitativa undersökningar analyseras med ord.⁶⁸ Forskaren har en stor roll i kvalitativa studier och kan påverka undersökningens resultat, detta då forskarens uppgift innefattar att styra, begränsa, förstå och tolka sitt undersökningsobjekt. Ett exempel på forskarens roll som intervjuare är enligt Steinar Kvale det ”råder en bestämd maktasymmetri: intervjuaren definierar situationen, introducerar samtalsämnen och styr genom ytterligare frågor intervjuförloppet.”⁶⁹ Kvalitativ data samlas in med hjälp av fallstudier, observationer och fältarbete. Även ”enkät kan innehålla kvalitativa drag”.⁷⁰

---

⁶⁵ Denscombe, Martyn (2009) Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna, s.102.

⁶⁶ Denscombe, Martyn (2009) Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna, s.203 - 207.

⁶⁷ Denscombe, Martyn (2009) Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna, s. 243.

⁶⁸ Denscombe, Martyn (2009) Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna, s. 244-249.

⁶⁹ Kvale Steinar, Torhell Sven-Erik (1997) Den kvalitativa forskningsintervjun. Lund: studentlitteratur, s. 118-119.

⁷⁰ Bell, Judiths (2008) Introduktion till forskningsmetodik. Lund: Studentlitteratur, s.115.

Undersöknings genomförandet bygger på en halvstrukturerad intervju, vilken skiljer sig från ett personligt samtal eftersom denna form varken är ett öppet samtal eller ett riktigt strukturerat frågeformulär. Utifrån en intervjuguide som berör ett centralt tema kan intervjuaren planera och strukturera ett särskilt arbetssätt och frågeformulär.⁷¹ Intervjuaren kan ändra på frågornas form och ordningsföljd om det behövs för att följa informanternas berättelse. Intervjuguiden till denna undersökning består av en rad frågor och i vissa fall underfrågor som är relevanta för att kunna besvara undersökningens frågeställning. Denna intervjutyp har i syfte att undersöka och förstå hur just dessa specifika informanter livsvärld ser ut och inte verkligheten.⁷² Vilket innebär att forskarens uppgift är att tolka ämnet utifrån informantens perspektiv. Med denna utgångspunkt förstås och tolkas betydelsen av informantens berättelse om hur han eller hon upplever och förhåller sig till det aktuella fenomenet.⁷³

Resultatet från kvalitativa undersökningar ska inte heller generaliseras utan istället tolkas utifrån de specifika informanternas individuella berättelser. För att besvara min frågeställning krävs det en kvalitativ metod eftersom jag söker att förstå ett fåtal individers beteendemönster och få djupare förståelse för deras identitetsskapande på Facebook.⁷⁴

4.2 Datainsamlingsmetod

Datainsamlingsmetoden beskriver hur forskaren har samlat in sitt material. För att kunna svara på den aktuella undersökningens frågeställning för denna c-uppsats har sekundärdata samlats in från relevanta litteraturer och tidigare forskningsartiklar som bygger på liknande undersökningar och omständigheter. Premiärdata har samlats in genom nio halvstrukturerade intervjuer med unga muslimska tjejer som använder Facebook. Intervjuerna har baserats på en mängd relevanta frågor som knyts an till frågeställningen. Med hjälp av intervjumetoden vill forskaren få sina informanter att besvara specifika frågor som berör ett specifikt tema.

I denna undersökning har fokus legat på Facebook som ett verktyg för att framställa individens identitet. De specifika intervjufrågorna besvarar hur informanterna använder de olika verktygen på Facebook för att framställa sig själva som muslimer på plattformen.

---

⁷¹ Kvale Steinar, Torhell Sven-Erik (1997) Den kvalitativa forskningsintervjun. Lund: studentlitteratur, s. 32.

⁷² Kvale Steinar, Torhell Sven-Erik (1997) Den kvalitativa forskningsintervjun. Lund: studentlitteratur, s. 117.

⁷³ Kvale Steinar, Torhell Sven-Erik (1997) Den kvalitativa forskningsintervjun. Lund: studentlitteratur, s. 34.

⁷⁴ Lantz Annika (2007) Andra upplaga Intervjumetodiken. Lund: Studentlitteratur, sida. 33.

Intervjufrågorna har även berört hur informanterna anser att icke muslimska tjejer framställer sig själva på Facebook med hjälp av de olika verktygen som finns på plattformen.

4.3 Urval

Med tanke på tidsbegränsningen så bestämde jag mig för att göra ett tillfällighetsurval. Tillfällighetsurval används vid begränsade resurser för att forskaren ska göra det enklare för sig genom att välja lättillgängliga respondenter. Denscombe kallar även detta för bekvämlighetsurvalet.⁷⁵ Han menar att denna urvalsmetod strider mot kraven som ställs på en vetenskaplig forskning. Han anser även att man i god forskning utgår från ett studieobjekt utifrån de olika faktorer som hänger samman med forskningens ämne och krav.⁷⁶

Mitt urval gjordes utifrån ett antal kriterier: kön, religion, ålder och tillgänglighet. Trots att bekvämlighetsurvalet, enligt Denscombe, inte alltid går hand i hand med god forskning så anser jag ändå att jag för just denna studie har valt väsentliga studieobjekt. Detta är för att jag har valt en målgrupp som är relevant för ämnet.

Fokus i denna undersökning ligger på hur Facebook används som ett verktyg av unga muslimska tjejer, detta i sin konstruktion av identitet på plattformen. Mina respondenter är svenska muslimska tjejer som är mellan 17-23 år och bosatta i Stockholm samt använder Facebook dagligen.

Jag valde att söka respondenter på Didaktus gymnasieskola i Jakobsberg, på Lernia komvux i Jakobsberg och bland mina vänners bekanta. Detta gjorde att målgruppen har varit mycket lätt att nå med tanke på att de flesta medvetet söktes i skolor som ligger närmast till mitt jobb i Jakobsberg. Undersökningen baseras på intervjuer med nio muslimska tjejer som har olika grad av religiositet. De består av två komvuxelever från Lernia i Jakobsberg, fem gymnasieelever från Didaktus i Jakobsberg, en högskolestudent och en universitetsstudent. Sju undersökningar genomfördes på informanternas skolor och två intervjuer har jag genomfört hemma hos mig.

---

⁷⁵ Denscombe, Martyn (2009) Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna, s.24-25.

⁷⁶ Ibid.

4.4 Etik och genomförande

Vid genomförandet av en intervjuundersökning måste forskaren ta hänsyn till moraliska frågor för att vinna informanternas förtroende. Till exempel att få informanternas samtycke till att delta i sin undersökning, konfidentialitet och att vara medveten om eventuella konsekvenser.⁷⁷

Innan jag började genomföra min intervjuundersökning ringde jag till rektorn Åse på Didaktus gymnasiet i Jakobsberg. Jag berättade om min utbildning och undersökningens syfte för att få tillstånd att genomföra min undersökning på skolan. Jag fick lov att komma till skolan och träffa eleverna som är över 18 år. Några dagar efter samtalet med rektorn besökte jag skolan under en heldag. Jag träffade först rektorn och expeditionspersonalen och fick då en gästbricka för att underlätta min kontakt med eleverna och skolans personal. Den dagen ägnade jag åt att lära känna eleverna och boka tid med dem som vill delta i min undersökning. Jag lyckades boka tid med tolv tjejer men däremot intervjuades endast fem utav dessa. Det var lätt att få elevernas samtycke dels för att de tyckte att ämnet var intressant, dels för att jag utlovat anonymitet och dels för att jag lyckats skapa ett förtroende mellan mig och dem.

Ryktet om mig och min undersökning spred sig snabbt i skolan, vilket gjorde att båda tjejer och killar blev mycket nyfikna. Dock ville en del muslimska tjejer inte delta i min undersökning och tog dessutom illa upp när de fick höra de var mitt undersökningsobjekt. Vid två olika tillfällen har två muslimska tjejer som inte deltagit i min undersökning frågat mig med en mycket stark ton: *varför är muslimska tjejer så intressanta? Vad är det ni är ute efter egentligen?* Då jag tydligt märkte att de tagit illa upp förklarade jag hur man gör undersökningar och hur forskaren måste avgränsa sig och fokusera på personer med gemensamma faktorer för att hitta sin målgrupp.

Den konfidentiella aspekten inom forskning finns för att skydda informanternas personliga integritet. Data som forskaren samlar in från intervjuundersökningen får inte avslöja något som identifierar informanterna och deras privata liv utan deras samtycke.⁷⁸ För att mina informanter skulle få ett förtroende för mig berättade jag tydligt att de kommer att vara anonyma och att deras namn inte har någon betydelse för min undersökning. Jag har

---

⁷⁷ Kvale Steinar, Torhell Sven-Erik (1997) Den kvalitativa forskningsintervjun. Lund: studentlitteratur, s. 104-105.

⁷⁸ Kvale Steinar, Torhell Sven-Erik (1997) Den kvalitativa forskningsintervjun. Lund: studentlitteratur, s. 109-113.

även nämnt att jag är medveten om konsekvenserna i det fall de blir identifierade på något sätt.

För att den information jag samlat in inte ska leda till någon möjlighet att identifiera mina informanter så har jag kodat mina informanter som tjej 1- tjej 9. Information som kan möjliggöra en identifiering av mina informanter är exempelvis åldern på den yngsta respektive den äldsta tjejen, om informanten bär sjal eller inte och huruvida det är en gymnasieelev, högskolestudent, universitetsstudent eller komvuxelev.

Jag fick anstränga mig för att vinna informanternas förtroende under intervjuerna. Trots att vissa till en början förnekade att de har ett förhållande så dröjde det inte länge innan de slappnade av och berättade om det mesta, däribland även om sina förhållanden som de tidigare undanhållit för mig. I många av mina intervjuer kommunicerade vi med flera olika språk. I vissa intervjuer blandades svenska och arabiska och i andra pratades mest arabiska och engelska. Detta berodde dels på att vissa kunde uttrycka sig bättre med ett visst språk och i ett visst sammanhang och dels på att en del informanter fick ett större förtroende för mig då de upplevde en föreställd gemenskap på grund av att vi talade samma språk.

Jag har valt att spela in intervjuerna med en ljudbandspelare. Min avsikt med att spela in intervjuerna var att jag ville fokusera på hur informanterna reagerar på olika frågor och samtidigt kunna anteckna reaktioner istället för att koncentrera mig på att få ner deras svar skriftligt. Bara sju utav totalt nio intervjuer har spelats in, två av mina informanter gav inte sitt samtycke till att spela in deras intervju trots utlovad anonymitet. Nackdelen med att spela in är att det tar oerhört lång tid att transkribera dessa intervjuer då intervjuerna tog upp till tre timmar vardera. I analysen av de två intervjuerna som inte spelades in fick jag förlita mig på endast anteckningar. Jag följde även här samma utgångspunkt som vid en transkribering – att anteckna ordagrant. Dock är det viktigt att påpeka att jag endast tagit med det relevanta i deras berättelser eftersom det även var mycket som sades som inte hade med ämnet att göra. På detta sätt kunde jag få med de relevanta delarna ordagrant.

Intervjuerna tog längre tid än vad jag har planerat eftersom mina informanter hamnade utanför intervjufrågornas centrala ämne och tappade lätt den röda tråden. Facebook som fenomen var mycket intressant för alla mina informanter men trots att mina frågor var väldigt tydliga så ville de helst berätta om muslimska kvinnor i allmänhet och inte bara om muslimska kvinnor på Facebook. Jag hade en tydlig strategi där jag absolut inte ville avbryta mina informanter när de svarade på mina frågor. Att de flesta av tjejerna väldigt lätt hamnade utanför ämnet gjorde att jag vid ett flertal tillfällen blev tvungen att upprepa frågan och betona vikten av att relatera svaret till Facebook som verktyg.

5. Resultat och analys

Här redovisas undersökningens resultat, analysen av insamlad data samt teoritillämpningen.

5.1 Den muslimska identiteten

Mina informanter är svenska muslimska tjejer som är 17-23 år gamla och har varit medlemmar på Facebook mellan två till fyra år. Informanterna tillhör åldersgruppen som använder Internet dagligen.⁷⁹ Deltagarna består av två komvuxelever, fem gymnasieelever, en högskolestudent och en universitetsstudent. Nedan redovisar jag hur tre av mina informanter beskriver sin identitet som muslimer. Dessa tre svar är de typiska svaren jag har fått när jag har ställt följande fråga: Hur uppfattar du din identitet som muslimsk tjej?

Troende och praktiserade begränsad religiös. Gör inte allt men gör det som krävs för att vara muslim.

(Intervju med tjej 2)

Troende och sekulariserad. Jag är väldigt troende och försöker följa det av Islam som tillåts i det samhälle vi lever i, då menar jag inte lagmässigt utan enligt acceptans och det som man kan utföra i ett samhälle som Sverige.

(Intervju med tjej 6)

Jag är sekulariserad muslim, jag dricker, röker och har en pojkvän.

(Intervju med tjej 7)

De flesta tjejerna uppfattar sig som troende muslimer men alla är inte praktiserande. Ingen av deltagarna verkar vara riktigt religiösa trots att två utav dem bär sjal.

---

⁷⁹ SCB (2009) Privatpersoners användning av datorer och Internet, s. 35.

5.2 Facebook; Online Community

Människor har olika roller i livet och ingår i olika nätverk, man kan ha ett familje-, jobb- och vänskapsnätverk. Individer i dagens samhälle skapar flera olika nätverk och umgås med varandra på många olika sätt och platser. Möjligheten för nya sociala relationer skapas i det nya samhället på grund av den tekniska utvecklingen.⁸⁰ Genom deltagandet i nätbaserade gemenskap skapas nät socialinteraktion.⁸¹ Mina samtliga informanter har skaffat Facebook för att upprätthålla kontakt med sina skolkompisar, kusiner, vänners vänner och syskon. De tyckte att Facebook är ett bra verktyg som täcker deras kontaktbehov. Följande är en av de liknande resonemang som mina deltagare har resonerat kring Facebook som kontaktverktyg.

”Jag, jag kunde hitta folk jag inte har sett på mer än 5 år. Det är lättare dessutom att kontakta folk, eller se hur de har det. Jag behöver egentligen inte höra av mig till dem inte ens chatta med dem för att veta hur de mår, det står alltid saker om folk i deras status.”

(Intervju med tjej 9)

Mina respondenter beskrev Facebook som ett behov, en trend och som en smittsam sjukdom. Samtliga deltagare upplever sig beroende av Facebook, de upplever att de inte kan hålla kontakten med bekanta och släktingar utan Facebook. Nedan följer några citat om hur tjejerna beskriver sitt användande av Facebook.

”Facebook är en epidemi som spridit sig till alla ungdomar och äldre för att just hålla kontakten med vänner och släkt.”

(Intervju med tjej 6)

”Det krävs lång tid framför datorn. Det känns att man måste lära känna, spela och testa alla möjliga funktioner på Facebook, jag är mycket nyfiken. Ibland pratar ”chattar” jag med någon av mina vänner och så fort någon annan vän loggar in kan jag inte avstå, jag fortsätter prata med alla. Därför dröjer jag länge inne på Facebook. Facebook-användning tar tid från mina andra aktiviteter.”

(Intervju med tjej 5)

Jag har skaffat Facebook för tre år. För att alla mina vänner har det, det blir så. Jag visste att det var bra forum, det var populärt.

(Intervju med tjej 2)

---

⁸⁰ Mynatt, O'Day (1998) Network Communities: Something Old, Something New, Something Borrowed, s. 124.

⁸¹ Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s.194.

5.3 Identitetskonstruktion på Facebook

5.3.1 Den reflexiva identiteten

Internet och den tekniska utvecklingen har skapat ett nytt slags samhälle och en ny användarkultur. Individen måste skapa en online identitet för att integreras i den virtuella världen. Individen kan skapa en identitet utifrån den man önskar vara för att testa nya roller eller för att visa vem man är. Online- världen är inte helt anonym.⁸² Individen kan vara anonym eller synlig i sin självpresentation beroende på om den befinner sig i en anonym online miljö eller på en icke anonym online miljö.⁸³

I Facebook är användarna inte anonyma, användarna måste visa varandra vem de är. Individen kan dock skapa en ny identitet på plattformen, som inte riktigt stämmer överens med sin riktiga identitet. Individen väljer själv att konstruera och framställa sin identitet på Facebook genom att lägga ut den lämpliga informationen han eller hon själv väljer med hjälp av de olika funktioner som finns på plattformen. Mina informanter upplever att Facebook är ett bra verktyg för att få möjligheten att visa sig som muslimer, detta då de upplever att icke muslimer i Sverige har fått fel uppfattning om muslimer idag. Att muslimska tjejer vill motbevisa den felaktiga bilden som icke muslimer i Sverige har om muslimer grundar sig i att de ser positivt på sin religion och kultur vilket påverkar deras val att framställa sig på plattformen som muslimer. Det är så att man oftast ser sig själv utifrån hur man ser på den egna gruppen, självbilden reflekterar det man anser om sin egen grupp, har man en positiv bild av exempelvis den egna gruppen (muslimer) så ser man även på sig själv på samma sätt.⁸⁴ Samtidigt anser samtliga respondenter att Facebook är en mycket populär plattform hos svenska muslimska tjejer. De menar att det finns ett starkt behov av Facebook hos muslimska tjejer eftersom de i jämförelse med icke- muslimska tjejer tycker att muslimska tjejer inte har lika stora sociala eller demokratiska möjligheter. Därför har Facebook blivit ett alternativ för dem att yttra sig och bli mindre kontrollerade av familj och släkt. Nedan redovisas några resonemang om Facebook som ett sätt att uttrycka sig demokratiskt.

---

⁸² Shanyang, Sherri, Jason (2008) Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationship, s. 1818.

⁸³ Shanyang, Sherri, Jason (2008) Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationship, s. 1817

⁸⁴ Helkama, Myllyniemi och Liebkind (2000) Socialpsykologi, s. 267

”På Facebook kan de uttrycka sig mer än i verkliga livet och för att de ska kunna lära känna andra lättare. Vi muslimska tjejer får inte umgås med främmande killar på ett vanligt, på Facebook blir det lättare för oss att lära känna killar alltså som kompisar men även att lättare kontakta pojkvännen om någon har. Facebook har get oss mer frihet.”

(Intervju med tjej 4)

Användningen av olika funktioner på Facebook bidrar till att användaren kan uttrycka sig genom att använda språkliga funktioner eller att ladda upp bilder med mera. Användare får då även bekräftelse genom sina vänners kommentarer och annan respons på plattformen. Samtliga informanter medger att de får uppmärksamhet på Facebook genom att vänner kommenterar deras information. De är medvetna om att den information som de lägger upp på Facebook kommer att generera kommentarer som i sin tur skapar bekräftelse om sitt jag.

”Det är viktigt att få beröm eller kritik, det kvittar bara jag känner att jag existerar hos mina vänner. Jag vill inte vara ensam i denna stora värld, ibland får jag roliga kommentarer och ibland tycker de att jag är vacker på bilder. Det viktigaste är att de bryr sig om min närvaro.”

(Intervju med tjej 1)

”Ja, jag känner mig omtyckt, jag känner åtminstone att jag existerar. Jag får den uppmärksamhet jag behöver, det känns bra att det finns folk som ser mig och bryr sig om mig.”

(Intervju med tjej 4)

”Statusuppdatering är jätteviktigt trots att jag inte skriver allt jag vill skriva om. Ändå känns det som att jag får chansen att yttra mig genom att visa vem jag är och vilka aktiviteter jag har”

(Intervju med tjej 4)

Muslimska tjejer behöver bekräftelse på att de duger som muslimer och enligt dem eftersträvar ofta muslimska tjejen denna bekräftelse av den muslimska killen. Därför formar muslimska tjejer en bild som de tror är den korrekta enligt den muslimska normen för att visa att de följer de kända reglerna inom Islam. Informanterna berättar om sitt syfte att locka muslimska killar på plattformen genom att ladda upp lämpliga bilder som återspeglar den allmänna uppfattningen om den korrekta muslimska tjejen.

”Tjejer som ha sjal spelar korrekta muslimska tjejer för att få respekt och uppmärksamhet av muslimska killar. Vet du, muslimska killar är mest intresserade av tjejer med sjal för att de är nyfikna på sådana tjejer och på att se vad det är de döljer. Många tror att tjejer som bär sjal är som en ängel, att de är perfekta muslimer. Men alla är faktisk inte riktigt så som de ser ut, de flesta gör saker i smyg och sedan spelar att de är perfekta muslimer inför varandra.”

(Intervju med tjej 9)

”jag anstränger mig inte mycket eftersom jag ändå inte gör förbjudna saker som är haram. När jag skriver kärleksdikter visar jag inte vem jag syftar på. Jag berättar aldrig för den killen som jag syftar på eftersom han kommer att få fel bild av mig. Då tror han att jag är ute efter att träffa killar och då kommer han inte att vilja vara tillsammans med mig i framtiden. Ingen annan på Facebook får heller reda på vem jag syftar på. Om mina vänner frågar vem jag skriver kärleksdikter till så säger jag ingen speciell. Jag brukar säga att jag tyckte bara om denna dikt, folk kan annars få fel uppfattning om mig ifall jag berättar sanningen”

(Intervju med tjej 8)

”Muslimska tjejer lockar killars uppmärksamhet genom att bete sig på ett typiskt muslimskt sätt, då intresserar muslimska killar sig av sådana tjejer. Om en tjej vill gifta sig med en muslimsk kille så måste hon låtsas vara perfekt för att hennes blivande svärföräldrar ska acceptera henne och fria till henne.”

(Intervju med tjej 1)

Facebook är ett alternativ för muslimska tjejer för att hitta killar och lära känna dem lättare än på fysiska platser, vilket majoriteten av informanterna har påpekat. Eftersom muslimska tjejer inte får umgås med främmande killar i samma rum så har de med hjälp av de olika funktionerna på Facebook fått större chans att göra detta på ett diskret sätt.

Daniel Skog har nämnt i sin avhandling att många nätgemenskaper uppstår på grund av människors vilja om att skaffa kontakt och att känna samhörighet med andra människor.⁸⁵ Relationen till varandra ger känslan av samhörighet i ett gemensamt deltagande på nätbaserade mötesplatser.⁸⁶ På Facebook skapar gemenskap och tillhörighet till en social grupp eller ett socialt nätverk. Det sociala samspelet mellan individer som befinner sig på samma plats grundar sig på individernas inflytande på varandras handlingar.⁸⁷ Ett sådant inflytande kan man även se på Facebook. Genom att individen känner sig delaktig i sin

---

⁸⁵ Skog, Daniel (2010) Avhandling: Mjukvarumiljöer för gemenskap - en studie av nätgemenskap, teknik och kultur, s.12.

⁸⁶ Skog, Daniel (2010) Avhandling: Mjukvarumiljöer för gemenskap - en studie av nätgemenskap, teknik och kultur, s.12

⁸⁷ Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag, s.23.

sociala omgivning och genom att vara självständig i det egna jaget erhåller den bekräftelse.⁸⁸ Detta förutsätter att individen bli accepterad av den gruppen som man önskar tillhöra.

Med hjälp av många funktioner på Facebook kan individen framställa och positionera sig själv på ett lämpligt sätt. Teoretikerna har påpekat ett samband mellan den sociala identiteten och grupptillhörigheten och att självbilden mynnar i den bilden man har skapat av den egna gruppen.⁸⁹ Informanternas beskrivning av hur de framställer sin muslimska identitet på Facebook varierar. En del framställer sig själva som muslimer genom att visa respektfulla bilder. Andra framställer sig själva som en muslimsk tjej genom att visa rätt beteende som till exempel att visa andra att hon inte chattar med främmande killar. Samtliga deltagare väljer medvetet att framställa sig som muslimska tjejer på plattformen.

”Ja, jag är mycket tydlig med mitt sätt att framställa mig. Jag framställer mig själv som muslim trots att jag inte har sjal.”

(Intervju med tjej 1)

”Jag lägger inte ut lika privata bilder som en icke- muslimsk tjej gör. När jag är ute med mina vänner och dricker då säger jag till mina kompisar att jag inte vill ha sådana bilder på Facebook. Jag skrev aldrig om mitt gamla förhållande på Facebook eftersom mina bröder och andra som känner mig finns på Facebook. Bara mina kompisar i skolan visste om mitt förhållande.”

(Intervju med tjej 3)

5.3.2 Den sociala närvaron på Facebook

På nätbaserade mötesplatser sjunker den sociala närvaron i jämförelse med mötet ansikte mot ansikte eftersom man inte ser varandra.⁹⁰ Därmed ställs högre krav på individen då denne vill skapa social närvaro vid ett möte på en nätbaserad mötesplats. Genom att aktivt utnyttja de olika funktionerna som erbjuds på plattformen visar användaren sina vänner att han eller hon existerar.⁹¹ Dessa är funktioner som ersätter det verbala och kroppsliga språket som vanligtvis brukar uppstå vid fysiska mötet. Exempel på några funktioner som erbjuds på Facebook är statusuppdatering, bilduppladdning, chatt och kommentering av andras information. Samtliga respondenter är aktiva användare och loggar in på Facebook många gånger per dag för att visa sina vänner att de existerar. Nedan följer det genomgående svaret

---

⁸⁸ Jansson, André (2002) Mediekultur och samhälle, s. 147.

⁸⁹ Helkama, Myllyniemi och Liebkind (2000) Socialpsykologi, s. 267

⁹⁰ Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006), Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s.143.

⁹¹ Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s. 16.

hos de flesta av mina informanter på hur ofta och på vilket sätt de framhäver en social närvaro på plattformen.

”Ibland, när jag har något nyttigt att berätta om, 1-2 gånger i veckan. jag skriver för mina vänner på Facebook, jag vill visa dem att jag existerar och för att få respons. Jag skriver även för att jag behöver berätta saker om mig själv”

(Intervju med tjej 1)

Det som användaren skriver på nätbaserade mötesplatser ger en bild av vem den personen är.⁹² Därför påverkas deltagarnas interaktion med varandra beroende på de ord och det sätt individen skriver på. Användare som uppdaterar sin status på Facebook ger en bild av sig själv genom den texten som skrivs. Vänner på Facebook som läser denna uppdatering visar sin tolkning och sina reflektioner genom att kommentera den nya informationen. Följande är ett exempel på hur deltagarna ser på statusuppdateringar som ett viktigt verktyg för att kunna visa vem man är.

”Facebook kommer att bli tom utan statusuppdateringar. Det talar om vilka vi är och vad vi gör. Man visar en bild av sig själv. Jag vill visa att jag är en muslimsk tjej som lever som jag ska.”

(Intervju med tjej 2)

Bilder som användare lägger ut på Facebook är också ett sätt att berätta om sig själv och sina aktiviteter. Dock är det viktigt att påpeka att alla mina informanter har någon form av begränsning och måste därför alltid tänka på vilka bilder de laddar upp dels på sig själv och dels med personer av det andra könet. Detta medan Facebook möjliggör en privat chatt där den muslimska tjejen inte behöver tillgodose de begränsningar hon har i det offentliga. Citatet nedan ger en förklaring till vilka aspekter en muslimsk tjej måste beakta i sitt val av information som läggs upp med hjälp av många olika funktioner.

”Lämpliga bilder måste det vara i första hand, jag kan ha egna bilder, vänners bilder och semesterbilder. Skolfester är det okej på båda tjejer och killar men i så fall allihop tillsammans. Inga bilder där jag är ensam med någon killkompis. ”

(Intervju med tjej 2,)

”Jag håller kontakten med mina kusiner utomlands med hjälp av Facebook. Jag chattar med mina kompisar här i Sverige när jag är utomlands. Vi brukar chatta jättelänge tack vare chatten som finns på Facebook.”

(Intervju med tjej 8)

---

⁹² Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s.159-164.

Chatten betraktas vara ett av det rikaste kommunikationsverktyget på Facebook eftersom kommunikationen sker i realtid och fungerar som ett vanligt direkt samtal mellan användarna. Genom chatten skriver användarna till varandra direkt vilket skapar en starkare social närvaro.⁹³

5.3.3 Konsten att framträda på Facebook

Goffman beskriver framträdandet i olika sociala situationer utifrån ett dramaturgiskt perspektiv.⁹⁴ Individen använder sig av en egen personlig fasad vid sitt framträdande i olika sociala sammanhang där det existerar andra människor i samma rum och tid. Publiken som finns i samma sociala sammanhang betygsätter individen utifrån sitt framträdande.⁹⁵ Man väljer rätt kläder, förbereder sitt manus och strukturerar sig på ett lämpligt sätt beroende på vem man ska träffa. Enligt Goffman ingår aktören och betraktaren i identitetsprocessen, detta sker i form av en överenskommelse mellan båda parter som i sin tur skapar interaktion mellan varandra. Denna interaktion kallar Goffman även för den *preliminärt fungerande enigheten*.⁹⁶ Individen uttrycker sig på ett avsiktligt sätt beroende på den sociala statusen och den aktuella gruppen man befinner sig i.⁹⁷ Beträktaren spelar sin roll i identitetsprocessen genom att observerar och betygsätta agerandens handling. Beträktaren knyter an aktörens roll och personlighet till hans eller hennes beteende på den aktuella scenen.⁹⁸

I det fysiska mötet kan aktören lättare skapa sin identitet och betraktaren kan lättare förstå och tolka aktörens framträdande.⁹⁹ På nätbaserade mötesplatser måste aktören konstruera och framställa sin identitet med hjälp av de olika funktionerna som erbjuds på plattformen. Jag ser Facebook som en scen med ett ständigt skådespeleri där den muslimska tjejen på plattformen framträder framför sin publik för att skapa den rätta bilden av sig själv som muslim. I min analys av de muslimska tjejerna på Facebook har jag sett att framträdandet sker i olika steg. Tjejerna använder sig av de olika funktionerna för att konstruera och framställa sig själva.

---

⁹³ Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s.145.

⁹⁴ Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag, s. 9.

⁹⁵ Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag s.28-30.

⁹⁶ Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag s.18.

⁹⁷ Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag s.15.

⁹⁸ Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag s.15.

⁹⁹ Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet, s. 140.

I profilen sker det första och viktigaste steget i framträdandet. Användaren framträder inför andra som avser att locka med det första intrycket. Denna utgör den yttre delen av individens identitet som enligt Goffman kallas för den personliga fasaden.¹⁰⁰

Jag liknar Facebook-profilen till den fysiska identitetshandlingen eller till en etikett som direkt talar om vem man är. I ett "face to face" möte är slöjan en sådan etikett för den muslimska tjejen. De olika kategorierna som finns i profilen är bland annat kön, ålder, utseende, intresse, religion, politik, relationsstatus och så vidare. Samtliga informanter har till viss del en väldigt likartad information i profilen då de identifierar sig själva som muslimer. De framhäver detta medvetet på ett direkt eller indirekt sätt genom sina intressen, sin religion, politik och annat som kan relateras till Islam. Nedan redovisas en av mina informanters resonemang kring sin profil, vilket även är ett genomgående resonemang bland tjejerna jag har intervjuat.

"Jag vill alltid visa att jag är muslim och att jag är en ung tjej. Genom min profil kan jag visa att det finns muslimska tjejer som lever som alla andra i Sverige. I Sverige har folk fel uppfattning om muslimer och det på grund av att muslimer inte visar en bra bild av Islam. Jag vill även visa mina intressen som till exempel vilka böcker jag läser."

(Intervju med tjej 2)

Statusuppdateringen är en viktig aktivitet för framträdandet på plattformen. Samtliga respondenter är medvetna om att innehållet i statusuppdateringen kontrolleras av deras Facebook-vänner därför är de noga med att skriva och forma lämplig information som stämmer överens med muslimska normer och värderingar. Samtliga informanter formar innehållet i statusuppdateringen på ett sätt som ger en korrekt bild av den perfekta muslimska tjejen.

"Ja, jag tar hänsyn till andra muslimer på Facebook till hundra procent. För att jag är precis som de andra och har uppfostrats på samma sätt som dem. Därför vet jag exakt hur de tänker om mig om jag bryter mot de muslimska normerna. Alla tror att de är bättre än andra men egentligen gör alla muslimska tjejer samma misstag och bryter mot samma regler men ingen vågar erkänna. Jag visar alltid att jag är en ängel som inte bryter mot muslimska regler, jag skriver inte om mitt förhållande. Så alla ska tycka att jag är den bästa arabiska muslimska tjejen som finns."

(Intervju med tjej 4)

---

¹⁰⁰ Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna. Norstedts Akademiska Förlag s.28-30.

Bilder som individen laddar upp på Facebook är ytligare en viktig funktion som används i framträdandet på Facebook.

”Mina vänner kommenterar alltid min status och mina bilder. Deras kommentar betyder mycket för mig eftersom jag egentligen loggar in på Facebook för deras skull. Jag vill veta vad de tycker om mig och om saker jag skriver och gör. När jag uppdaterar min status eller lägger ut bilder tänker jag alltid på mina vänner och hur de ska uppfatta mina nya saker. De skriver alltid roliga kommentarer.”

(Intervju med tjej 8)

För att individen ska lyckas förmedla den önskade bilden och bekräfta sin roll för betraktaren, måste individen själv tro på sin egen roll i denna process. En del av mina respondenter har erkänt att de har ett förhållande, festar och dricker. Men ändå påpekar de följande;

”Jag känner att jag har gett en rättvis bild av mig. Jag har inte hittat på saker om mig själv, jag har inte skapat en annan person av mig själv på Facebook. Jag ger en bild av mig som en vanlig muslimsk tjej.”

(Intervju med tjej 2)

5.3.4 Gränsen mellan det privata och det offentliga på Facebook

Medieutvecklingen har idag skapat nya former av privat och offentligt, det krävs inte längre närvaro i samma tid och rum för att offentliggöra sina handlingar.¹⁰¹ Trots att samtliga informanter anser att Facebook är ett viktigt vardagligt verktyg så upplever de ändå att plattformen har sina nackdelar. Offentligheten är den största nackdelen som de flesta nämner.

”Nackdelen med Facebook är att man publicerar sitt liv genom att visa foto och genom att skriva var man bor.”

(Intervju med tjej 2)

”Nackdel med Facebook är väl att framtida arbetsgivare kan i framtiden hitta alla ens bilder och info genom sidor så som Facebook, och att vissa familjemedlemmar snokar och försöker hitta saker att använda mot dig.”

(Intervju med tjej 6)

Gränsen mellan den privata och den offentliga informationen hos mina informanter avgörs utifrån det som är tillåtet eller inte tillåtet att göra inom Islam. Majoriteten av mina

---

¹⁰¹ Thompson, John B (2001) Medierna och moderniteten Göteborg: Daidalos AB, s. 159.

respondenter lägger inte ut stora mängder av information om sitt privatliv på Facebook. Ifall de ska berätta privata saker för en specifik person använder de sig av meddelande eller chatt som kommunikationsverktyg.

”Jag skriver allmänt, inga privata saker. Jag tycker inte om att vara så öppen offentligt. Om någon vill fråga mig om en träff som jag exempelvis har imorgon så pratar vi i telefon, meddelande eller chatt istället.”

(Intervju med tjej 3)

Majoriteten av mina informanter lägger inte ut mycket information om sig själva i profilen. De flesta håller sig helt eller delvis anonyma i sin profil, detta dels genom att inte skriva sitt riktiga namn och dels genom att inte lägga upp foton på sig själva. Majoriteten väljer även att ha sekretessinställningar där de kan kontrollera vilka som får se deras profil då de inte vill vara synliga för allmänheten. En del berättar att de inte har lov av familjen att lägga ut mycket information i profilen. Andra hävdar att de själva väljer att begränsa sin information i profilen för att inte bli igenkända av många killar, då man antar att en perfekt muslimsk tjej inte ska vara alltför känd av killar. Följande redovisar ett typiskt svar hos mina informanter;

”I profilen har jag en bild på en liten bebis eftersom jag inte får lägga ut min bild på Facebook för mina föräldrar. Även mina manliga släktingar skulle ha reagerat om jag hade lagt ut bilder på mig själv. De är rädda om mig och vill inte att andra ska ta mina bilder och använda sig av dem. Så fort jag lägger ut en bild så ringer mina kusiner och säger att jag ska ta bort bilderna på en gång. Jag lyssnar på dem eftersom jag gillar dem. Om jag inte tar bort bilder blir mina kusiner arga och slutar prata med mig. De bor inte i Sverige och förstår inte hur vi har det.”

(Intervju med tjej 8)

Enligt mina informanter ska bilderna som laddas upp på Facebook ge rätt bild av en muslimsk tjej. Nedan redovisas hur en muslimsk tjej resonerar kring vad hon tycker är lämpligt att visa i sina foton. Trots att hon festar, dricker alkohol och har haft ett förhållande så vill hon inte offentliggöra detta utan framställer sig utifrån den muslimska normen. Nedan redovisas ett citat kring den aktuella tjejens resonemang i frågan:

”Bilderna måste vara respektfulla, alltså bilder som ger mig respekt från min omgivning. Inga bilder på mig när jag dricker, absolut inte. Inte heller bilder på mig och mina kompisar när vi festar.”

(Intervju med tjej 7)

”Det ska vara vanliga bilder, inga strandbilder eller festbilder. Jag laddar upp bilder där jag ser korrekt ut, alltså rätt kläder, rätt personer och rätta aktiviteter. Ingenting som bryter mot traditioner och religionen.”

(Intervju med tjej 1)

Majoriteten av mina respondenter har eller har haft ett förhållande som de inte vågar berätta om offentligt. De smyger med sitt förhållande eftersom en muslimsk tjej inte får leva i ett förhållande utanför äktenskapet, oftast visar man sig inte tillsammans förrän efter den offentliga förlovningen. Muslimska tjejer som umgås med en främmande kille betraktas som lättfotade tjejer. Att vara lättfotad betraktas som en förolämpning hos den muslimska tjejen och därför vågar hon inte berätta om sitt förhållande på Facebook. Numera anses det att rykten sprider sig fortare än tidigare med tanke på Internet. Nedan förklarar tre av mina informanter varför de måste vara försiktiga med sina privata angelägenheter.

”Nej, jag skriver inte om mitt förhållande på Facebook . Om jag skriver om mitt förhållande på ett öppet sätt så kommer jag att betraktas som en lätt tjej...”

(Intervju med tjej 1)

”Nej, en muslimsk tjej skriver inte om sitt förhållande på Facebook, detta är en offentlig plats, det är ju skandal. Det här har inte med religionen att göra, det är mest att folk i min omgivning inte kommer att tycka om det. Om jag skriver om min pojkvän så här öppet på Facebook så kommer jag att betraktas som avvikande och smutsig muslimsk kvinna”.

(Intervju med tjej 5)

”Nej, för att ingen behöver veta om mitt förhållande, hos oss muslimer är det förbjudet att ha ett förhållande. Den enda killen vi får umgås med är den vi förlovar oss med eller är gifta med. Kärleken hos oss muslimer är en synd, till och med ögonkontakt är en synd. Jag vågar inte skriva om mitt förhållande eller mina känslor.”

(Intervju med tjej 4)

Endast en av mina respondenter som har ett förhållande skriver öppet om det på Facebook. I sin relationsstatus har hon uppgett ”i ett förhållande” men hon skriver inte vem han är och lägger inte heller upp bilder på honom.

”Ja, jag skriver om mitt förhållande men skriver inte vem han är, mina kusiner känner honom, de är bästa vänner. Jag vill inte lägga bilder på honom, om vi är flera kompisar alltså tjejer och killar på bilden då lägger jag bilden. Det blir inga bilder på honom själv eller bara på mig och han.”

(Intervju med tjej 7)

En utav de viktiga frågorna i min intervju behandlade huruvida det finns någon skillnad i hur muslimska tjejer ser på sin framställning av sin identitet i jämförelse med icke-muslimska tjejers framställning. Det är viktigt för individer att se det unika i sig själv jämfört med andra i konstruktionen av den egna identiteten.¹⁰² Samtliga informanter beskrev icke-muslimska tjejer som mer öppna med sitt privatliv och att de dessutom använder sig av Facebook som ett verktyg för att locka till sig uppmärksamhet från killar. Trots att mina informanter medger att det skulle vara bra med en större frihet så anser de att det är fel att offentliggöra så mycket information som en icke-muslimsk tjej gör.

”Det finns normer även i den virtuella världen. Man kan inte bara bete sig hur som helst och låtsas vara en alltför fri person. Man ska inte lägga upp upphetsande festbilder, eller bilder där man sitter i någons knä och kyssas, inte heller bilder där man är halvnaken.”

(Intervju med tjej 1)

Muslimska tjejer beskriver sig själva som tråkiga i jämförelse med icke – muslimska tjejer. Detta med tanke på att de lägger ut information på Facebook som inte återspeglar verkligheten utan endast betonar att de är ordentliga muslimska tjejer. Medan icke-muslimska tjejer beskrivs som ”sociala” och ”coola” då de öppet kan berätta om sina vardagliga aktiviteter oavsett innehållet.

”Icke – muslimska tjejer är mycket mer öppna, de kan skriva om vad som helst utan problem. De skriver om sitt förhållande, lägger ut festbilder, de visar hur kul de har i sina bilder.”

(Intervju med tjej 9)

”Trots att båda har kärleksaffärer och festar så vågar icke-muslimska tjejer berätta om det mer än oss muslimska tjejer, de kan berätta om allting. Vi vågar inte berätta om vårt förhållande inför varandra och inte heller ladda upp festbilder. Eftersom muslimska tjejer ifrågasätter varandra..., ... Både muslimska tjejer och icke-muslimska tjejer är ute efter att locka uppmärksamhet fast på olika sätt. Muslimska tjejer lockar killars uppmärksamhet genom att bete sig på ett typiskt muslimskt sätt, medan om en icke- muslimsk tjej skulle vara lika tråkig som en muslimsk tjej på Facebook så hade ingen kille velat bli tillsammans med henne.”

(Intervju med tjej 1)

De icke – muslimska tjejerna har alltså inte något filter som förhindrar deras val i vad och hur de framställer sig själv medan den muslimska tjejen alltid måste filtrera sin information.

---

¹⁰² Helkama, Myllyniemi och Liebkind (2000) Socialpsykologi, kap 14, 16

6. Slutsats och diskussion

Här granskar jag mitt arbete på ett kritiskt sätt. Genom att reflektera kring hur svenska muslimska tjejer använder sig av de olika funktionerna på Facebook för att framställa sin identitet för att tillfredställa sina sociala behov.

Fokus i denna undersökning ligger på Facebook och dess funktioner och aktiviteter.

Undersökningen utgår från temat Facebook som en scen där individen framträder inför en publik. Jag undersökte hur den svenska muslimska tjejen använder sig av olika funktioner på Facebook för att konstruera och framställa sin identitet. Jag har utgått från Erving Goffmans dramaturgiska perspektiv om hur individer framträder i syfte att få bekräftelse från sin publik. Jag har även använt teorier om identitetsskapande, community och teorin om den sociala närvaron på distans.

Intervjuundersökningens resultatet visar att Facebook är en offentlig scen där samtliga informanter visar sin sociala närvaro och konstruerar sin muslimska identitet med hjälp av de olika funktionerna som erbjuds på plattformen. Jag har valt att likna Facebook som scen och jämföra den med Goffmans dramaturgi. Informanterna framträder på Facebook genom att skapa en bild av en muslimsk tjej och genom att visa lämplig information om sig själva på plattformen. I jakten på konstruktionen av den muslimska identiteten framställer muslimska tjejer sig på Facebook i överenskommelse med muslimska värderingar och regler.

I muslimska familjer finns det traditioner som går långt bak i tiden, traditioner som dels baseras på religion och dels på kultur. De flesta muslimska tjejerna följer tre huvudsakliga regler som inte får överskridas – att inte dricka alkohol, att inte ha pojkvän och att klä sig samt bete sig anständigt. Detta behöver inte alltid stämma överens med det verkliga jaget hos mina informanter då de även har påpekat att de har dolt de aspekter som överträder gränserna inom muslimska normer och värderingar. Muslimska tjejer gömmer sitt verkliga jag bakom den digitala identiteten för att bli accepterade av andra muslimer på plattformen. De andra muslimerna på Facebook, publiken, kommer i sin tur att observera tjejernas beteende på Facebook utifrån den information som offentliggörs med hjälp av olika funktioner. Därefter skapas en negativ reaktion, vänner på Facebook ignorerar eller ger en negativ kommentar, respektive en positiv reaktion genom att gilla, ge positiva kommentarer med mera. Den positiva reaktionen är en form av belöning som uppskattas av och bekräftar för informanterna att de duger som muslimer. Behovet av denna belöning eller bekräftelse är enligt teoretiker en viktig aspekt i identitetens process. Bekräftelse fungerar som den bakomliggande drivkraften

för muslimska tjejers beteende. Enligt Goffman konstruerar individen sitt framträdande på ett lämpligt sätt för att känna bekräftelse av publiken – få uppskattning av andra.

De presenterar sig själva som muslimer och anger att de har begränsade rättigheter även på Facebook. På Facebook kan individer konstruera en egen identitet och gömma sig bakom den. I detta fall syftar jag på att den muslimska tjejen döljer sin verkliga identitet genom att konstruera en digital identitet – den digitala slöjan – som utesluter de oaccepterade delarna i det verkliga jaget. Muslimska tjejen använder Facebook för att bland annat berätta om sig själv och för att tillfredställa behov som på grund av kultur, tradition och religion inte är accepterade i det verkliga livet – det virtuella jaget reflekterar och agerar utifrån det verkliga jaget, dock finns fenomen i det virtuella som vanligtvis inte går att uttrycka i verklighetens begränsningar. Den digitala scenen på Facebook ger den muslimska tjejen en friare plattform för att uttrycka sin identitet på ett annat sätt då man kan välja vem informationen är tillgänglig för via sekretessinställningarna. Ett exempel är att en av mina informanter har dolt vissa aspekter i sin digitala identitet för vissa familjemedlemmar. Hennes bror har exempelvis inte tillgång till bilder och en begränsad tillgång till vissa inlägg i hennes logg samt begränsad tillgång till profilinformation.

Muslimska tjejer applicerar den yttre verkligheten i framställning av sin muslimska identitet på Facebook för att inte bli dömda och kritiserade av sin omgivning. Enligt mina informanter bör den muslimska tjejen inte attrahera killar genom att visa för ”fria bilder” eller berätta om sina intima relationer. Bland mina informanter definierar man det motsatta sättet att framställa sig som det ”sociala och coola”, och därmed ser på sig själv som den osociala och ”tråkiga”. Samtliga informanter påpekar att om man som muslimsk tjej inte har ovan nämnda begränsningar, i sin framställning på Facebook, i åtanke så betraktas man av andra muslimer som lösaktig och avvikande tjej ”lätt tjej”.

6.1 Förslag på vidare forskning

Denna undersökning har väckt ett större intresse på Facebook, dess verktyg och funktioner. Facebook har varit ett intressant forskningsområde för många, dock har jag inte sett någon djupare undersökning av målgruppen muslimska tjejer. Jag skulle vilja göra en vidare forskning kring dessa tjejers användning och behov av verktygens funktion. Däremot skulle jag satsa mer på en djupare kvalitativ studie som består av deltagande observation men även av mer djupgående intervjuer där jag under en period både kan återkomma för ytterligare frågor och för en observation av deras beteende i den ordinarie miljön. Även antalet informanter bör nog minskas eller att fältarbetet pågår under en längre tid, detta då jag anser att det begränsat mina möjligheter att få en djupare inblick i en muslimsk tjejs värld.

7. Källförteckning

I detta kapitel beskrivs all litteratur som används i denna uppsats

---

Tryckta källor

Denscombe, Martyn. Forskningshandbok – för små sakliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna.

Göran, Larsson (2003) Talande tro. Studentlitteratur

Thompson, John B (2001) Medierna och moderniteten. Göteborg: Daidalos AB.

Johannessen A. & Tuft P A. 2002. Introduktion till samhällsvetenskaplig metod, Liber AB

Johansson, Thomas (2004) Socialpsykologi - Moderna teorier och perspektiv. Lund: studentlitteratur.

Gripsrud, Jostein (2006) Mediekultur, mediasamhälle. Göteborg: Daidalos AB.

Goffman, Erving (2009) Jaget och maskerna -En studie i vardagslivets dramatik. Norstedts Akademiska Förlag.

Kvale, Steinar, Torhell, Sven-Erik (1997) Den kvalitativa forskningsintervjun. Lund: studentlitteratur.

Espen, Jerlang (2008) Utvecklingspsykologiska teorier. Stockholm; Liber AB

Jobring, Carlén & Bergenholtz (2006) Att skapa lärgemenskaper och mötesplatser på nätet: studentlitteratur.

Helkama, Klaus, Myllyniemi, Rauni och Liebkind, Karmela (2000) Socialpsykologi. Liber AB.

Skog, Daniel (2010) Avhandling: Mjukvarumiljöer för gemenskap - en studie av nätgemenskap, teknik och kultur.

Maare, Tamm (2002) Psykosociala teorier vid hälsa och sjukdom. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapliga artiklar

Friedman, B., Kahn P. H., Jr. and A. Borning (2006) Value Sensitive Design and Information Systems. In P. Zhang & D. Galletta (Eds.) *Human-Computer Interaction in Management Information Systems Foundations*. M.E. Sharpe, Inc: NY.

SCB (2009). Privatpersoners användning av datorer och Internet
http://www.scb.se/Pages/PublishingCalendarViewInfo_259923.aspx?PublObjId=10199

Mynatt and O'Day "Network Communities: Something Old, Something New, Something Borrowed..." in CSCW vol. 7, no. 1-2, 1998
<http://www.springerlink.com/content/m211854m71n63u55/fulltext.pdf>

Shanyang Zhao *, Sherri Grasmuck, Jason Martin (2008) Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationships, <http://www.sciencedirect.com/> (110101)

<http://www.joinsimon.se/96-av-alla-19-20-ariga-tjejer-i-sverige-har-facebook-mycket-mer/#>
(101119)

Elektroniska källor

<http://www.ne.se/sociala-medier> (101110)

<http://www.facebook.com/press/info.php?statistics> (101010)

<http://www.ne.se/facebook> (101110)

<http://www.facebook.com/monasahlin> (101220)

Bilaga 1

Intervjufrågor

1. När är du född?
2. Vad har du för sysselsättning?
3. Hur uppfattar du din identitet som muslimsk tjej? (troende, sekulariserad, religiös, född muslim men inte troende) resonera kring detta.
4. Hur länge har du haft Facebook? Och varför skaffade du Facebook?
5. Vilka fördelar och nackdelar har Facebook tycker du?
6. Hur ofta loggar du in på Facebook per dag och hur länge är du inloggad per gång?
7. Tycker du att Facebook är ett bra verktyg/hjälpmiddel för att hålla kontakten med andra? Resonera kring detta
8. Tror du att det är populärt bland muslimska tjejer att använda Facebook? Resonera kring detta?
9. På vilket sätt uppfattar du din framställning av dig själv som muslimsk tjej jämfört med icke muslimsk tjej på Facebook? Vilka skillnader eller likheter finns det i era framställningar?
10. Har du en pojkvän? Om ja svara på följande
11. Har du din pojkvän som vän på din Facebook
12. Skriver du om ditt förhållande i profilen eller status
13. Läger du bilder på din pojkvän
14. Kommenterar ni varandras bilder och status? Om nej varför?
15. Vilka är dina Facebook-vänner? (Gamla vänner, familjemedlemmar, skolkompisar, vänner av andra könet eller bara av samma kön, pojkvän och nya vänner som du inte har känt sedan tidigare, alltså lärt känna på Facebook, Muslimer och icke muslimer)
16. Använder du ditt riktiga namn på Facebook? Varför? Resonera kring detta
17. Väljer du vilka som får se din profil eller är den öppen för alla? Resonera

18. Vad har du med i din profil? (Religiös åskådning, politisk åsikt, civilstånd/förhållande, intressen, födelsedatum, grupper du gillar, skolor, arbetsgivare, etc.)
19. Har din egen bild som profilbild? Om nej varför?
20. Hur resonerar du kring innehållet i din profil? Finns det något speciellt som du vill framföra i ditt val av innehåll i din profil? (Religiös åskådning, politisk åsikt, civilstånd, profilbild, intressen, födelsedatum, grupper du gillar, skolor, arbetsgivare, etc.)
21. Hur ofta uppdaterar du din status? Vad skriver du och för vem skriver du?
22. Hur viktig är statusuppdateringen tycker du? Resonera kring detta
23. Vad för slags uppdateringar skriver du i dina statusuppdateringar? Privata/ allmänt?
24. Finns det saker du inte kan berätta i din status på grund av din religion? Resonera kring detta
25. Tar du hänsyn till dina muslimska vänner på Facebook när du uppdaterar din status? Resonera kring detta
26. Laddar du upp bilder och videoklipp på Facebook? Om ja: Vilka bilder laddar du upp, (dina egna bilder, vänners bilder, festbilder, semesterbilder eller skolbilder, bilder på killkompisar, annat.)
27. Varför laddar du upp bilder och eventuellt videoklipp på Facebook?
28. Hur tänker du kring bilderna som du laddar upp på Facebook?
29. Tycker du att man kan lägga upp alla sorters bilder eller finns det bilder som man inte bör lägga upp? Om ja, vilka bilder bör inte läggas upp och varför?
30. Varför tror du att de andra uppdaterar sin status och lägger upp bilder på Facebook?
31. Kommenterar dina vänner på Facebook dina statusuppdateringar och dina bilder? Vilken betydelse har dessa kommentarer för dig?
32. Kommenterar du dina vänners bilder och statusuppdateringar på Facebook och varför? Om ja, när och hur?
33. På vilket sätt kommunicerar du med andra på Facebook? Är det i så fall en kommunikation via chatt, meddelanden eller på något annat sätt?
34. Är du medlem i någon grupp, någons eller någon grupps fan eller annat på Facebook? Om ja,
35. Vilka grupper och varför just denna/dessa?
36. Hur väljer du dessa grupper?

37. Är du med någon religiös grupp? Om ja, påverkar detta ditt val att lägga ut saker om dig själv och dina kompisar?
38. Känner du att du har kunnat ge rätt bild av dig själv på Facebook? Om ja, på vilket sätt?
39. Känner du att dina icke muslimska vänner framställer sig på ett annat sätt
40. Är det något mer du vill berätta om din användning av Facebook?
41. Klarar du dig utan Facebook längre, resonera kring detta?